

קבוצה 2: בדידות

עדויות

"ואז היתה הבדידות גוברת עלי שבעתיים. חייתי כבר בין יהודים, אך נדמה היה כי כל אחד מאתנו כאן, [...] בודד לנפשו - בדידות שבקולקטיב. בלילות הייתי שוכבת על המצע הקשה, [...] מתעטפת בשמיכות ולא יכולה לעצום עין. ההרהורים היו רודפים זה את זה: עברי, בית אבא, עיירתי הקטנה שפסו בה חיים יהודים; לא יכולתי למצוא לי מנוחה. מה לעשות עתה? הרי החיים חייבים להמשך [...] חיפשתי אדם לחלוק עמו את רחשי ליבי.
הלן בורקו ויוסף פרלשטיין, בדרך לא דרך, עמ' 23-24.

"בשעה ששמחתי על החופש, גם שרר בלבי פחד גדול. מה אנו עתידים למצוא? (...) היינו שתי נערות צעירות חסרות כל. מי ידאג לנו? מה נעשה? שררה התרוממות רוח, אך הרגשות היו מעורבים. היינו נפחדים. קשה לתאר ולהסביר רגשות אלו של פחד ושמחה גם יחד. זה היה השלב הבא שלנו. כעת, עם השחרור, מה אנחנו עתידות לעשות? לא היה לנו דבר. פחדנו שמא אין לנו איש בעולם. נזקקנו למישהו שיפנק אותנו וידאג לנו. במידה רבה הייתי אני המטפלת של אחותי הקטנה ושל עוד ילדה. ויותר מכל רציתי מישהו שידאג לי ויסיר ממני את נטל הדאגה לילדות; שהדבר לא ייפול על כתפי; שאהיה תחת חסותו של מבוגר. קשה לי להסביר זאת, אבל רציתי שמישהו ידאג לי, רציתי משענת...
אווה בראון, בתוך: יהודית קליימן ונינה שפרינגר-אהרוני, כאב השחרור, יד ושם, ירושלים, תשנ"ה, עמ' 37

קבוצה 2: בדידות

עדויות

"התחלתי לעכל את יתמותי ואת בדידותי. התעוררה בי הילדה הקטנה שהתגעגעה לחום משפחתי ולפינוק של אם. ברגעי הפנאי היו הכאב והמשבר מתבגרים. בלילות הייתי בוכה ובימים הייתי רגישה מאוד ונעלבת בקלות. דווקא כשהגשמת המטרה היתה קרובה כל כך תקפה אותי חולשה".
אביבה אופז, "קיבוץ ילדים" במסע אל הארץ הנכספת, יד ושם המכון הבינלאומי לחקר השואה, ירושלים, תשס"ו, עמ' 89

פתאום התעוררתי; שנים שאתה חלש, שאתה נלחם יומיום, שאתה מפחד. אין לך זמן לחשוב על דברים נורמלים, זה היה כל-כך רחוק. פתאום שהתחלת לנשום, לאכול, להתאושש - אז אתה מתעורר ומבין איזו טרגדיה, שאין כבר בית, שאין כבר כלום".
אנטוניה רוזנבאום, ארכיון יד ושם, חטיבה 0.33 מס' פריט 26427

קבוצה 2: בדידות

תמונה 1

ניצול יושב על תרמיל, 1945, מחנה דכאו, גרמניה

קבוצה 2: בדידות

תמונה 2

| ניצול מברגן בלזן אפריל 1945

קבוצה 2: בדידות

תמונה 3

| שתי ניצולות במחנה, לאחר השחרור, אפריל 1945, מחנה ברגן בלזן, גרמניה

קבוצה 2: בדידות

שאלות לדיון

התבוננו בתמונות, קראו את העדויות וענו על השאלות:

1. ממה לדעתכם חששו הניצולים עם השחרור?
2. מה הקשיים שהיו צפויים לעמוד בדרכם בדרך אל העולם החופשי, אחרי המלחמה?
3. הלן ברקו משתמשת בעדותה בביטוי - "הבדידות שבקולקטיב" - למה לדעתכם היא מתכוונת?
4. מתוך עדויות רבות של ניצולים לאחר השחרור, עולה הבדידות פעמים רבות. מדוע לדעתכם? למה דווקא מיד עם השחרור?